

MOŽE LI SE OČEKIVATI BRZ OPORAVAK FINANCIJSKIH TRŽIŠTA?

Brzina oporavka financijskih tržišta predmet je rasprave mnogih ekonomskih stručnjaka koji se bave tom temom.

Za sada nema općenitog stava oko načina kada će se kriza izazvana pandemijom virusa završiti niti kojim će tempom ići oporavak. Otklanjanje samog uzroka krize, virusa koji se proširio u većini zemalja, jedini je siguran način kako krizu zaustaviti.

Trenutno na testiranju cjepiva radi oko 40 renomiranih farmaceutskih tvrtki i vodi se svojevrsna utrka s vremenom kako bi se čim prije postigli kvalitetni rezultati. Zahvaljujući modernim tehnologijama komunikacije i medicinskog istraživanja, očekuje se da će suradnja istraživačkih laboratorijskih tvrtki ubrzati proizvodnju cjepiva, za koje bi inače bilo potrebno puno više vremena. Vrijeme do proizvodnje cjepiva još uvijek je neizvjesno, a u međuvremenu farmaceutske tvrtke nastoje omogućiti odgovarajuću terapiju zaraženih antivirusnim lijekovima, ublažiti simptome oboljelih i smanjiti stopu mortaliteta. Neki terapijski lijekovi koji koriste

ostvaruju dobre rezultate kod oboljelih s težim simptomima, što je svakako dobra vijest. Za sada, jedina mjeru preventive ostaje socijalna distanca što je suprotno zahtjevima normalne ekonomske aktivnosti.

Financijska tržišta ocjenjuju pozitivno takva nastojanja oko ublažavanja krize pa se tako dionički indeksi u zadnja dva tjedna kreću pozitivno. Najave otvaranja nacionalnih gospodarstava i povratka ljudi na posao svakako su pozitivna vijest i očekuje se napredak u tom smjeru.

Neizvjesno je koliko će taj proces biti kratkoročno uspješan, budući da smanjenim socijal-

nim distanciranjem postoji vjerojatnost nastanka novih virusnih žarišta, što bi hipotetski ponovno pokrenulo postupak uvođenja odredbi socijalnog distanciranja i smanjenja ekonomske aktivnosti. Dakle, postoji pozitivan scenarij razvoja krize, koji ipak može biti usporen zbog navedenih razloga.

Kao posljedica krize, zbog navedenih socijalnih restrikcija, već se sa sigurnošću može tvrditi da će snažan pad ekonomske aktivnosti u prvom i drugom kvartalu 2020. ostaviti posljedice na zaradama kompanija, te da će mnogi radnici zbog toga ostati bez posla. Ali, većina tih negativnih posljedica već je

uračunata u negativna kretanja financijskih tržišta što otvara mogućnost da uslijed pozitivnih vijesti ojača oporavak koji je već u tijeku.

Svakako je potrebno naglasiti da su monetarne i fiskalne vlasti općenito pozitivno i na vrijeme reagirale na nadolazeću krizu, nastojeći raznim olakšicama i stimulansima umanjiti negativne posljedice koje će ova kriza ostaviti na globalnu ekonomiju.

Pri tome je važno naglasiti da bez obzira na rekordno niske kamatne stope i povećanje monetarne mase od strane središnjih banaka (ECB i FED) kojima je cilj povećanje likvidnosti, poticaj potrošnje i jeftinije zaduživanje, za sada nema naznaka o povećanju inflacije iznad dva posto godišnje, budući da je ionako globalna potražnja na niskim granama.

Tome svakako doprinosi i trenutno najniža cijena nafte i naftnih derivata u posljednjih 20 godina koja je također rezultat smanjene potražnje. Ipak, i dalje je neizvjesnost prevladavajući sentiment na tržištu i tako će vjerojatno biti dok se pandemija sasvim ne stavi pod kontrolu.